

Návrh zákona o štátnej správe v školstve, správe v školstve a školskej samospráve

Problematiku štátnej správy v školstve a školskej samosprávy v súčasnosti upravuje zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 365/2004 Z. z., zákona č. 564/2004 Z. z., zákona č. 5/2005 Z. z., zákona č. 475/2005 Z. z., zákona č. 279/2006 Z. z., zákona 689/2006 Z. z., zákona č. 245/2008 Z. z., zákona č. 462/2008 Z. z., zákona č. 179/2009 Z. z., zákona č. 184/2009 Z. z., zákona č. 214/2009 Z. z., zákona č. 38/2011 Z. z., zákona č. 325/2012 Z. z., zákona č. 345/2012 Z. z. a zákona č. 464/2013 Z. z., ktorý bol od nadobudnutia účinnosti 15-krát menený a dopĺňaný.

Na základe toho, že počet zmien a doplnkov platného zákona o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov je rozsiahly, ako aj vzhľadom na to, že tento zákon nie je dostatočne terminologicky zosúladený so zákonom č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“), ani so zákonom č. 317/2009 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 317/2009 Z. z.“), rozhodlo vedenie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky o vypracovaní nového zákona o štátnej správe v školstve, správe v školstve a školskej samospráve.

Navrhovaným zákonom sa ustanoví výkon správy škôl, školských zariadení a školskej samosprávy; postavenie a rozhodovacie kompetencie riaditeľa školy a školského zariadenia; pôsobnosť a úlohy orgánov štátnej správy, obcí, samosprávnych krajov, štátom uznaných cirkví a náboženských spoločností a iných právnických osôb a orgánov školskej samosprávy a určuje ich pôsobnosť v oblasti správy škôl a školských zariadení a školskej samosprávy, v oblasti siete škôl, školských zariadení a elokovaných pracovísk. V návrhu sa ustanoví aj označovanie škôl a školských zariadení, priestupky a správne delikty, ako aj nostrifikácia dokladov o ukončenom vzdelaní, uznávanie rovnocennosti dokladu o ukončenom vzdelaní a vykonávanie doplňovacej skúšky.

Oproti platnému zneniu zákona o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa upravujú tie oblasti a problematiky, ktorých úpravu si vyžaduje najmä aplikačná prax, ako aj právne úpravy vo viacerých všeobecne záväzných právnych predpisoch. Cieľom predloženého materiálu je pomenovať len tie oblasti a problematiky, ktoré sa v porovnaní s platným znením zákona č. 596/2003 Z. z. upravujú inak a len tie oblasti a problematiky, ktoré absentujú, a prax si vyžaduje ich právnu úpravu.

Navrhuje sa:

1. Určiť, ktoré subjekty vykonávajú správu škôl a školskú samosprávu

Komentár:

Správu v školstve na úseku škôl a školských zariadení budú naďalej vykonávať riaditeľ školy alebo riaditeľ školského zariadenia (ďalej len „riaditeľ“), obec, samosprávny kraj, okresný úrad v sídle kraja, štátom uznaná cirkev alebo náboženská spoločnosť alebo iná právnická osoba, Štátna školská inšpekcia, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“) a iné ústredné orgány štátnej správy, ak tak ustanovuje osobitný

predpis. Oproti platnému právnenému stavu sa zúži okruh subjektov vykonávajúcich správu škôl a školských zariadení o fyzické osoby, ako zriaďovateľa neštátnych škôl a školských zariadení z dôvodu potreby sprehľadniť tok finančných prostriedkov medzi štátom, zriaďovateľom a školou alebo školským zariadením.

Výkon školskej samosprávy sa bude koncentrovať len na pôde škôl. V záujme zabezpečenia pružnosti sa zredukujú samosprávne orgány na radu školy a žiacku školskú radu, nakoľko doterajšie pôsobenie obecných školských rád a územných školských rád nesplnilo očakávania. Mnohokrát dochádzalo k plneniu rovnakých úloh školskými komisiami zriadenými zriaďovateľom (zriadené podľa zákona č. 369/1990 Zb. a zákona č. 302/2001 Z. z.) a obecnými a územnými školskými radami (zriadené podľa zákona č. 596/2003 Z. z.), pričom zriaďovatelia pri svojom rozhodovaní uprednostňujú závery školských komisií.

2. Upraviť komplexne vymenúvanie, odvolávanie a výberové konanie na obsadenie miesta riaditeľa školy alebo riaditeľa školského zariadenia

Komentár:

Päťročné funkčné obdobie riaditeľa zostáva zachované, ale s cieľom uplatnenia zásady transparentnosti pri výkone činnosti, sa súčasný stav upraví tak, že zriaďovateľ nemôže do funkcie riaditeľa vymenovať seba blízku osobu, ak by pri vykonávaní funkcie riaditeľa podliehala jeho pokladničnej kontrole alebo účtovnej kontrole,.

Nastaví sa jednotný mechanizmus predkladania návrhov rady školy na kandidáta na riaditeľa školy vo všetkých školách a školských zariadeniach bez rozdielu zriaďovateľa, aby sa vo veci obsadzovania funkcie riaditeľa odstránil rozdielny postup uplatňovaný pri výberovom konaní. Vzhľadom na zodpovednosť zriaďovateľa za plnenie štátnej školskej politiky, posilní sa kompetencia zriaďovateľa tým, že sa mu dá možnosť aktívne vstupovať do výberového konania za podmienok ustanovených zákonom.

Upúšťa sa od fakultatívneho vyjadrenia, kedy môže zriaďovateľ odvolať riaditeľa z funkcie a dôvody sa stanovujú len taxatívne, s uplatnením zásady právnej istoty. Zároveň sa stanovuje aj lehota, dokedy tak musí zriaďovateľ urobiť.

Upravuje sa stav, ktorý nastane po odvolaní riaditeľa školy na základe zákona s dôrazom na to, aby nový riaditeľ začal vykonávať funkciu riaditeľa po úspešnom výberovom konaní čo najskôr, v záujme zabezpečenia nerušenej výchovno-vzdelávacej činnosti. Upravuje sa aj možnosť opakovaného poverenia vykonávaním funkcie riaditeľa, ak nebolo možné toto funkčné miesto obsadiť kandidátom na základe výberového konania.

Ustanovuje sa doposiaľ neuplatňovaná podmienka spojená s funkciou riaditeľa, že funkcia riaditeľa je nezlučiteľná s funkciou štatutárneho zástupcu zriaďovateľa. Uvedená úprava sa vykoná z dôvodu, že v praxi dochádzalo k prelínaniu kompetencií zriaďovateľa a riaditeľa. Zriaďovateľ je nadriadeným orgánom riaditeľa, a z tohto dôvodu je potrebné oddeliť osobu riaditeľa od osoby zriaďovateľa, ktorému zo všeobecne záväzných právnych predpisov vyplývajú iné povinnosti, ako riaditeľovi, a s tým súvisiace aj sankcie.

3. Upraviť, špecificky pre oblasť regionálneho školstva, výberové konanie na obsadenie funkcie riaditeľa školy

Komentár:

Pri výberovom konaní na riaditeľov škôl a školských zariadení zriadených obcou, samosprávnym krajom a okresným úradom v sídle kraja sa doposiaľ uplatňoval v primeranom rozsahu zákon č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme v znení neskorších predpisov. Tento zákon sa ale nemohol aplikovať na výberové konanie riaditeľov škôl alebo školských zariadení zriadených cirkvou alebo náboženskou alebo inou právnickou a fyzickou osobou, preto sa ustanovuje osobitný mechanizmus výberového konania na miesta riaditeľov škôl a školských zariadení uplatniteľný vo všetkých školách a školských zariadeniach bez ohľadu na ich zriaďovateľa. Výberovou komisiou na výberové konanie riaditeľa, okrem riaditeľa jazykovej školy, bude i naďalej rada školy okrem prípadov, keď zriaďovateľ nebude, opakovane po sebe, akceptovať kandidáta na riaditeľa navrhnutého radou školy s odôvodnením, že kandidát nespĺňa ďalšie požiadavky zriaďovateľa podľa zamerania školy, ktoré boli zriaďovateľom zverejnené vopred, pred výberovým konaním; v takomto prípade vymenuje výberovú komisiu zriaďovateľ. Členom tejto zriaďovateľom vymenovanej komisie na obsadenie miesta riaditeľa základnej školy, základnej školy s materskou školou, spojenej školy a strednej školy, bude aj delegovaný zástupca príslušného okresného úradu v sídle kraja a Štátnej školskej inšpekcie, obidvaja s riadnym hlasom.

Taktiež sa ustanovuje lehota najneskoršieho termínu na uskutočnenie výberového konania na 90 dní pred skončením funkčného obdobia riaditeľa, pričom sa zohľadní, že sa výberové konanie vyhlasuje najmenej tri týždne pred jeho začatím, ako aj skutočnosť, že rada školy bude povinná predložiť návrh na vymenovanie riaditeľa na základe výberového konania najneskôr do dvoch mesiacov od jeho vyhlásenia. Absencia lehoty 90-tich dní doteraz ohrozovala kontinuitu v obsadení funkcie riaditeľa.

Na základe podnetov z praxe, najmä z okresných úradov v sídle krajov, sa nastavuje kontrolný mechanizmus, podľa ktorého, ak sa v procese výberového konania dodatočne zistí, že uchádzač o obsadenie funkcie riaditeľa nespĺňa predpoklady, nemá ku dňu uskutočnenia výberového konania najmenej päť rokov pedagogickej činnosti alebo najmenej päť rokov odbornej činnosti alebo bol odvolaný z funkcie riaditeľa, vyradí sa z výberového konania. Týmto sa zabráni, aby boli na funkciu riaditeľa radou školy navrhnutí kandidáti, ktorí nespĺňajú ustanovené predpoklady, čím sa zníži možnosť vyvolaných sporov.

Hlasovanie členov rady školy o uchádzačoch v rámci výberového konania sa ustanovuje ako tajné, aby sa zabránilo neobjektívnemu hodnoteniu a posudzovaniu jednotlivých uchádzačov, prípadne ovplyvňovaniu jednotlivých členov rady školy.

V súvislosti s nedostatočnou úpravou a s tým spojenými problémami v praxi sa ustanovuje vyhlasovanie, postup a spôsob vykonávania výberového konania na obsadenie funkcie ostatných vedúcich pedagogických zamestnancov, ostaných vedúcich odborných zamestnancov ako aj na miesta ostatných vedúcich zamestnancov.

4. Spresniť a vyšpecifikovať kompetencie a zodpovednosť riaditeľ'a školy a školského zariadenia s dôrazom na jeho rozhodovacie kompetencie

Komentár:

V záujme zníženia byrokratickej záťaže riaditeľ'ov sa upúšťa od povinnosti predkladať koncepčný zámer rozvoja školy a jeho každoročné hodnotenie, pretože riaditelia sú povinní každoročne vyhodnocovať plnenie školských vzdelávacích programov, alebo výchovných programov. Taxatívne sa určuje okruh vecí a problematik, za ktoré zodpovedá riaditeľ bez ohľadu na zriaďovateľa školy alebo školského zariadenia. V tejto veci sa zachytia aj zmeny v školskom zákone a v zákone č. 317/2009 Z. z.

Jednoznačnosť rozhodovacích kompetencií riaditeľ'ov jednotlivých druhov škôl a školských zariadení sa dosiahne ich špecifikáciou, pretože sa stávali prípady, keď riaditeľ školy rozhodol o veci, ktorá mu vecne neprislúchala. Upravuje sa možnosť vydávať „hromadné“ rozhodnutia o prijatí do školského klubu detí a zariadenia školského stravovania. Touto úpravou sa taktiež sleduje zníženie administratívnej záťaže riaditeľ'ov.

Vzhľadom na to, že doposiaľ len nižšie právne normy upravovali poradné orgány riaditeľ'ov, zákonom sa ustanovuje možnosť, aby si na plnenie svojich kompetencií riaditeľ sám zriaďoval poradné a iniciatívne orgány. Predpokladá sa, vzhľadom na doterajšiu prax, že v závislosti od druhov škôl, túto kompetenciu budú riaditelia využívať.

Zároveň sa ustanovuje pojem „verejne prístupné miesto“ ako miesto, na ktorom sa zverejňujú informácie alebo dokumenty, ktoré je škola alebo školské zariadenie povinné zverejňovať. Týmto sa dosiahne jednotné chápanie, čo je verejne prístupné miesto.

5. Ustanoviť pôsobnosť, rozhodovanie a zodpovednosť obcí ako zriaďovateľ'ov, s osobitným zreteľom na aj na ich kompetencie v rámci preneseného výkonu štátnej správy v školstve

Komentár:

Zriaďovacie kompetencie obce zostávajú zachované, pričom sa navrhuje, aby sa školský klub detí zriaďoval len ako súčasť základnej školy alebo základnej školy s materskou školou. Takýto školský klub detí budú navštevovať iba deti školy, ktorej súčasťou je ŠKD. Uvedenou právnou úpravou sa sleduje zabezpečenie plynulého riadenia dvoch školských subjektov, ktorých ciele a činnosti sú vzájomne významne prepojené. V súvislosti s navrhovanou zmenou sa upraví príslušné ustanovenie v školskom zákone i so špecifikami režimu ŠKD v čase školských prázdnin.

Určuje sa účinnosť všeobecne záväzného nariadenia obce o zriadení školy alebo školského zariadenia a účinnosť všeobecne záväzného nariadenia o zrušení školy alebo školského zariadenia v súvislosti so zaradením školy alebo školského zariadenia do siete a vyradením školy alebo školského zariadenia zo siete, ktorá v súčasnej právnej úprave chýba a spôsobuje problémy pri zaraďovaní školy alebo školského zariadenia do siete, ako aj pri vyradovaní školy alebo školského zariadenia zo siete.

Obci, ako zriaďovateľ'ovi, sa bližšie špecifikujú povinnosti vytvárať najmä podmienky na výchovu a vzdelávanie a na plnenie povinnej školskej dochádzky; sumarizujú sa konkrétne kompetencie obce vo veciach výchovy a výchovy a vzdelávania, poradenstva a služieb spojených s výchovou a vzdelávaním v školách a školských zariadeniach, ktorých je

zriaďovateľom. Touto právnou úpravou sa zdôrazňuje zodpovednosť obce za zabezpečovanie výchovy a vzdelávania v súlade so štátnou školskou politikou.

6. Stanoviť kvalifikačné požiadavky na zamestnancov školských úradov

Komentár:

Vzhľadom na rozsah kompetencií zamestnancov školských úradov vo vzťahu k riaditeľom škôl, ktorých usmerňujú aj v oblasti pedagogického riadenia, sa ustanovuje požiadavka minimálne päť rokov pedagogickej činnosti a požiadavka minimálne troch rokov riadiacej praxe na zamestnanca školského úradu v školstve.

Na základe požiadaviek z praxe, sa stanoví možnosť, aby príslušný školský úrad vykonával aj ďalšie činnosti obce pre ostatné školy a školské zariadenia, pričom vykonávanie týchto činností sa navrhne financovať z rozpočtu obce.

7. Ustanoviť pôsobnosť, rozhodovanie a zodpovednosť samosprávnych krajov ako zriaďovateľov, s osobitným zreteľom aj na ich kompetencie v rámci preneseného výkonu štátnej správy v školstve

Komentár:

Zriaďovacie kompetencie samosprávneho kraja zostanú zachované. Rovnako ako u obce, sa určuje účinnosť všeobecne záväzného nariadenia samosprávneho kraja o zriadení školy alebo školského zariadenia a účinnosť všeobecne záväzného nariadenia o zrušení školy alebo školského zariadenia v súvislosti so zaradením školy alebo školského zariadenia do siete a vyradením školy alebo školského zariadenia zo siete, ktorá v súčasnej právnej úprave chýba a spôsobuje problémy pri zaraďovaní školy alebo školského zariadenia do siete, ako aj pri vyradení školy alebo školského zariadenia zo siete.

Samosprávnemu kraju, ako zriaďovateľovi, sa podobne ako obci bližšie špecifikujú povinnosti vytvárať najmä podmienky na výchovu a vzdelávanie, určujú sa mu kompetencie vo veciach výchovy a výchovy a vzdelávania, poradenstva a služieb spojených s výchovou a vzdelávaním v školách a školských zariadeniach, ktorých je zriaďovateľom a ukladajú sa mu povinnosti podporovať konkrétnymi aktivitami a prostriedkami plnenie školských vzdelávacích programov škôl a výchovných programov školských zariadení, ktorých je zriaďovateľom.

8. Ustanoviť pôsobnosť, rozhodovanie a zodpovednosť štátom uznaných cirkví alebo náboženských spoločností alebo iných právnických osôb ako zriaďovateľov

Komentár:

Upravujú sa doposiaľ neupravené povinnosti a kompetencie štátom uznaných cirkví alebo náboženských spoločností alebo iných právnických osôb ako zriaďovateľov vo veciach výchovy a vzdelávania, poradenstva a služieb spojených s výchovou a vzdelávaním v školách a školských zariadeniach, ktorých sú zriaďovateľmi s rešpektovaním ich osobitostí.

9. Ustanoviť pôsobnosť, rozhodovanie a zodpovednosť okresných úradov v sídle kraja ako zriaďovateľov

Komentár:

Zriaďovacie kompetencie okresného úradu v sídle kraja zostávajú zachované, navyše sa mu

ustanovuje kompetencia zriaďovať určené školy, ak to vyžadujú osobitné podmienky ustanovené zákonom (napr. osobitnou podmienkou je, že obec nemôže vytvoriť podmienky na zabezpečenie predprimárneho vzdelávania).

Tak ako obci, samosprávnemu kraju a štátom uznanej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti alebo inej právnickej osobe, upravia aj povinnosti a kompetencie okresného úradu v sídle kraja vo veciach výchovy a vzdelávania, poradenstva a služieb spojených s výchovou a vzdelávaním v školách a školských zariadeniach, ktorých je zriaďovateľom.

10. Ustanoviť komplexne nové poňatie vykonávania kontroly štátu vo veciach výchovy a vzdelávania vrátane pedagogického riadenia a podmienok výchovy a vzdelávania v školách a školských zariadeniach Štátnou školskou inšpekciou

Komentár:

Právna úprava spresňuje a taxatívne vymenúva úlohy Štátnej školskej inšpekcie pri plnení funkcie kontroly štátu vo veciach výchovy a vzdelávania v školách a v školských zariadeniach. Zdôrazňuje sa monitorovanie a hodnotenie kvality výchovy a vzdelávania na úrovni školy alebo školského zariadenia. S cieľom jednoznačnosti sa ustanovuje povinnosť Štátnej školskej inšpekcie spracúvať a zverejňovať zistenia a ich hodnotenie z vykonaných inšpekcií a výsledky školskej inšpekcie, ako aj upozorňovať na nedostatky zistené pri školskej inšpekcii v školách alebo školských zariadeniach ich zriaďovateľov a iné príslušné orgány. Úpravou sa zvýši informovanosť širokej odbornej a laickej verejnosti o kvalite škôl a školských zariadení, transparentnosť v oblasti výchovy a vzdelávania. Ustanoví sa, že zverejňovanie zistení a ich hodnotení z vykonaných inšpekcií formou súhrnných správ bude obsahovať aj konkrétne označenie kontrolovanej školy alebo školského zariadenia, v ktorom boli identifikované pozitívne alebo negatívne zistenia. Taxatívne sa určujú obsahové časti súhrnnej správy.

Doposiaľ sú známe viaceré príklady, kedy sa deklarovaný stav len minimálne, alebo vôbec nezhodoval s reálnym stavom veci. Z tohto dôvodu sa rozširuje právomoc Štátnej školskej inšpekcie o posudzovanie súladu splnenia požiadaviek deklarovaných pri zaraďovaní školy alebo školského zariadenia do siete, resp. v novozavedených odboroch vzdelávania dlhšie existujúcich škôl s reálnym stavom. Ustanovuje sa povinnosť vykonať školskú inšpekciu do dvoch rokov od zaradenia školy alebo školského zariadenia, príp. od zmeny zoznamu odborov vzdelávania.

Ako reakcia na podnety z praxe sa dopĺňa povinnosť školských inšpektorov, odborníkov z praxe a osôb poverených príslušnou cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli pri výkone školskej inšpekcie, ako aj spôsob riešenia vznesenia námietok o zaujatosti školského inšpektora, vrátane vybavovania námietok o zaujatosti pri školskej inšpekcii.

Ďalej sa dopĺňajú ustanovenia, ktoré spresňujú výkon školskej inšpekcie od jej začatia až po inštitút skončenia školskej inšpekcie a v súlade so zásadou transparentnosti sa zavádza povinnosť zverejňovať kritériá hodnotenia škôl a školských zariadení. Taktiež sa vypočítajú obsahové náležitosti správy o výsledkoch školskej inšpekcie, ktorej prerokovaním sa bude školská inšpekcia považovať za skončenú, pričom sa zohľadnia aj prípady, ak správu o výsledkoch školskej inšpekcie nemožno prerokovať.

Vzhľadom na doterajšie nejednotné uplatňovanie opatrení sa nanovo upravujú opatrenia Štátnej školskej inšpekcie, vrátane možnosti operatívne uplatniť opatrenia na mieste. Ustanovujú sa aj lehoty, dokedy môže riaditeľ voči týmto opatreniam uplatniť námietky.

Podrobne sa upravujú práva a povinnosti školského inšpektora a riaditeľa školy alebo školského zariadenia pri výkone školskej inšpekcie, ktoré doposiaľ nie sú upravené a ich absencia spôsobuje kolízne situácie.

V nadväznosti na zistený skutkový stav pri výkone školskej inšpekcie sa posilňuje jej právomoc vyradiť školu alebo školské zariadenie zo siete na základe ňou zistených závažných nedostatkov vo výchove a vzdelávaní, ktoré zákon definuje; proces vyradenia sa bezprostredne viaže na výkon školskej inšpekcie. V súvislosti s vyradením školy alebo školského zariadenia sa ustanovuje ministerstvu povinnosť vykonať výmaz zo siete.

11. Aktualizovať kompetencie a pôsobnosť Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR, ako ústredného orgánu štátnej správy v oblasti regionálneho školstva a zároveň ako orgánu vykonávajúceho správu školstva

Komentár:

Kompetencie ministerstva a ministra sa upravujú v závislosti od reálnych potrieb a podmienok, s dôrazom na zmenu kompetencií v nadväznosti na reformu verejnej správy (ESO).

Dôležitou kompetenciou ministerstva, ako „generálneho“ garanta výchovy a vzdelávania i naďalej zostanú kompetencie súvisiace so sieťou škôl, školských zariadení a elokovaných pracovísk.

Kompetencie ministra sa rozširujú o podávanie návrhov na vymenovanie vedúcich odborov školstva okresného úradu v sídle kraja; prepožičiavania čestných názvov školám a školským zariadeniam; oceňovania žiakov za mimoriadne výsledky dosiahnuté vo výchove a vzdelávaní, za mimoriadny život zachraňujúci čin alebo za záchranu majetku a oceňovania výhercov súťaží organizovaných podľa štatútu, ktorých organizátorom alebo spoluorganizátorom je ministerstvo.

Ministerstvu sa ukladá povinnosť vypracovať dva vykonávacie predpisy k tomuto zákonu, z ktorých jeden má ustanoviť podrobnosti o štruktúre a obsahu správ o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch podmienkach škôl a školských zariadení a druhý podrobnosti o zložení rady školy, o spôsobe jej ustanovenia, o jej organizačnom a finančnom zabezpečení.

12. Spresniť problematiku siete škôl a školských zariadení, zaraďovanie škôl a školských zariadení do siete, zmeny v sieti, zriaďovanie škôl, školských zariadení a elokovaných pracovísk, vyradovanie škôl a školských zariadení zo siete, zrušovanie škôl

Komentár:

V záujme prehľadnosti a jednotnosti sa spresňujú údaje, ktoré musia byť v sieti vedené. Rozsah ustanovených povinných údajov umožní ministerstvu a iným záujemcom získať základné informácie o názve a adrese školy alebo školského zariadenia; názve a adrese zriaďovateľa; o študijných a učebných odboroch; o výchovno-vzdelávacom jazyku; o elokovaných pracoviskách a o termíne začatia činnosti školy, školského zariadenia alebo elokovaného pracoviska.

Špecifikujú sa podklady, ktoré predkladá žiadateľ o zaradenie školy alebo školského zariadenia do siete (vrátane vyjadrení príslušných orgánov miestnej a územnej samosprávy a miestnej štátnej správy), ktoré sú rozhodujúce pre rozhodnutie ministerstva. Vytvára sa také právne prostredie, ktoré vylúči neželané konanie žiadateľa (eliminuje sa napríklad žiadateľ, ktorý nespĺňa morálne kritéria na zabezpečenie výchovy a vzdelávania, pretože bol právoplatne

odsúdený, alebo bolo proti nemu zahájené trestné stíhanie, alebo má určité podlžnosti voči štátu alebo iným veriteľom).

Ďalej sa ustanovuje povinnosť zriaďovateľovi v žiadosti uvádzať aj skutočnosť, či škola alebo školské zariadenie, o ktorého zaradenie do siete žiada, bude súčasťou inej školy alebo školského zariadenia, alebo organizačnou zložkou spojenej školy, ako aj informáciu o spôsobe zabezpečenia stravovania detí alebo žiakov, pokiaľ ide o školy alebo školské zariadenia, v ktorých sa podľa tohto zákona zabezpečuje aj stravovanie detí alebo žiakov. Pokiaľ je zriaďovateľom obec alebo samosprávny kraj, k žiadosti o zaradenie školy alebo školského budú títo zariadenia povinní predložiť aj všeobecne záväzné nariadenie o zriadení školy alebo školského zariadenia.

Určuje sa, že ministerstvo pri zaradení strednej školy do siete bude garantovať možnosť zriadiť školu aspoň s jednou triedou, čím sa zriaďovateľovi zabezpečuje právo na začatie činnosti školy a to z dôvodu, že v tomto čase už samosprávny kraj prijal všeobecne záväzné nariadenie o určení počtu žiakov prvých ročníkov.

Z dôvodov vyvolaných praxou sa osobitne upravuje aj prípad zmeny zriaďovateľa a určujú sa doklady, ktoré musia byť ministerstvu pri tejto zmene predložené. Taktiež sa upravujú a spresňujú zmeny v sieti spočívajúce v zaradení elokovaného pracoviska do siete a vo vyradení elokovaného pracoviska zo siete.

Vzhľadom na nejednoznačnosť úpravy a vplyvom rôznych, častokrát aj protichodných stanovísk niektorých inštitúcií, sa jasne stanovuje, že školu, školské zariadenie alebo elokované pracovisko možno zriadiť až po ich zaradení do siete a to z toho dôvodu, že až po zaradení do siete nadobúdajú právo poskytovať výchovu a vzdelanie alebo poskytovať poradenstvo a služby spojené s výchovou a vzdelávaním a na finančné zabezpečenie z prostriedkov štátneho rozpočtu.

Ďalej sa z dôvodu zabezpečenia kvality a kontinuity výchovy a vzdelávania zriaďovateľovi ukladajú povinnosti pri zaradení školy, ako napr. otvoriť prvý ročník na príslušnom stupni vzdelávania, či určiť právnu subjektivitu zákonom určeným druhom škôl.

Na základe požiadaviek z praxe sa zrušovanie škôl a školských zariadení upravuje tak, aby bolo zrejmé, že zriaďovateľ môže zrušiť školu alebo školské zariadenie len v tých prípadoch, ktoré sú definované pri vyradovaní zo siete. Nemalo by sa napr. stať, že obec zruší základnú školu a nebude zabezpečené plnenie povinnej školskej dochádzky žiakov, alebo samosprávny kraj zruší strednú školu a nebude vyriešené, kde môžu žiaci danej strednej školy ukončiť vzdelanie v príslušnom študijnom alebo učebnom odbore.

13. Aktualizovať a upraviť problematiku spojenej školy

Komentár:

V záujme efektívneho využívania priestorov, personálneho zabezpečenia a finančných prostriedkov sa i naďalej umožní spájanie škôl rôzneho druhu do jedného samostatného právneho subjektu, ktorý sa nazýva „spojená škola“.

S cieľom dosiahnuť jednotnosť, určujú sa postupy vzniku spojenej školy od vyradenia jednotlivých škôl, ktoré sa navrhujú spojiť do spojenej školy, až po jej zriadenie. Určuje sa, že školské zariadenia môžu byť súčasťou spojenej školy; jednotlivé druhy škôl spojených do spojenej školy sa nazývajú „organizačnými zložkami“.

Oproti doterajšej právnej úprave sa explicitne ustanovuje, že zriaďovateľ spojenej školy musí mať oprávnenie zriaďovať každý druh školy, ktorá tvorí organizačnú zložku spojenej školy.

14. Ustanoviť problematiku základnej školy s materskou školou v nadväznosti na zmeny týkajúce sa sústavy škôl v školskom zákone

Komentár:

V nadväznosti na zavedenie nového druhu školy „základná škola s materskou školou“ v školskom zákone sa osobitne upravuje základná škola s materskou. Oproti doterajšej právnej úprave sa ustanovuje, že základná škola s materskou školou nevznikne len splynutím základnej školy s materskou školou do jedného právneho subjektu, ale aj zriadením základnej školy s materskou školou po jej zaradení do siete.

15. Ustanoviť nanovo problematiku školských samosprávnych orgánov, ich pôsobnosti a kompetencií (rada školy, žiacka školská rada)

Komentár:

Na základe doterajších skúseností z praxe sa vypúšťajú rady školských zariadení a rada školy pri jazykovej škole vzhľadom na charakter vzdelávania v jazykovej škole.

Vzhľadom na doterajšie problémy aplikačnej praxe a súdnych sporov sa zriaďovateľovi ukladá písomne poveriť riaditeľa príslušnej školy zabezpečením vykonania volieb členov rady školy z pedagogických zamestnancov a ostatných zamestnancov školy, rodičov detí a žiakov, ktorí nie sú zamestnancami školy, a zároveň písomne delegovať svojich zástupcov do rady školy.

Rešpektujúc špecifiká základnej školy s materskou školou a spojenej školy, sa osobitne upravuje zloženie a počet členov rady školy v týchto školách, pričom sa vytvára možnosť, že v spojených školách môže byť počet členov, vzhľadom na predpoklad vysokého počtu zamestnancov spojenej školy (najmä ak má viac organizačných zložiek) aj vyšší, ako 11.

Nanovo sa konkretizujú osoby, ktoré nemôžu byť členmi rady školy za žiadnu kategóriu členov, vzhľadom na kompetencie rady školy.

Žiacka školská rada zostáva zachovaná. Členovi žiackej školskej rady sa umožní účasť na zasadnutiach rady školy pri strednej škole a strednej škole pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

16. Upraviť problematiku zberu štatistických údajov potrebných pre riadiacu a kontrolnú činnosť ministerstva

Komentár:

Stanovujú sa povinnosti škôl a školských zariadení zaradených do siete škôl a školských zariadení poskytovať štatistické údaje potrebné pre administratívnu, riadiacu, kontrolnú a rozhodovaciu činnosť ministerstva. Pre jednotlivé štatistické zisťovania realizované v ročných a štvrtročných cykloch sa vymedzuje rozsah požadovaných údajov a definuje povinnosť zverejňovať podrobnosti o požadovaných údajoch a forme ich poskytovania v stanovených termínoch na webovom sídle ministerstva.

17. Upraviť a zjednodušiť problematiku nostrifikácie dokladov o ukončenom vzdelaní, ktorá bude v neskoršom období predmetom právnej úpravy pripravovaného zákona o uznávaní dokladov o vzdelaní a odborných kvalifikácií

Komentár:

Vymedzujú sa základné pojmy spojené s nostrifikáciou, spresňuje a špecifikuje sa ich význam. Určujú sa inštitúcie na účely nostrifikácie, špecifikuje sa spôsob uznávania rovnocennosti dokladov o ukončenom vzdelaní získanom v štátoch, s ktorými má Slovenská republika uzavreté multilaterálne a bilaterálne zmluvy.

Špecifikuje sa aj uznávanie rovnocennosti dokladov o ukončenom vzdelaní vydaných uznanou vzdelávacou inštitúciou štátu, s ktorým nemá Slovenská republika uzavretú medzinárodnú zmluvu.

Určuje sa postup okresného úradu v sídle kraja v rámci správneho konania vo veci rozhodovania o nostrifikácii dokladu o ukončenom vzdelaní žiadateľa na akademické účely. Vymedzuje sa pojem doplnovacia skúška, jej význam a spôsob vykonania.